

**Vantaan kaupungin
perusopetukseen valmistavan
opetuksen opetussuunnitelma,
suomenkielinen perusopetus**

Nimi	Vantaan kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma, suomenkielinen perusopetus
Kunta	Vantaa
Koulu	Hiekkaharjun koulu Vierumäen koulu Kilterin koulu Mikkolan koulu Uomarinteen koulu Rajatorpan koulu Ruusuvuoren koulu Kanniston koulu Havukosken koulu Simonkylän koulu Rajakylän koulu Jokiniemen koulu Simonkallion koulu Kytöpuiston koulu Koivukylän koulu Seutulan koulu Leppäkorven koulu Keimolanmäen koulu Askiston koulu Rekolan koulu Kuusikon koulu Kaivokselan koulu Viertolan koulu Sotungin koulu Päiväkummun koulu Veromäen koulu Ylästön koulu Itä-Hakkilan koulu Martinlaakson koulu Pähkinärinteen koulu Peltolan koulu Vantaan kansainvälinen koulu Kartanonkosken koulu Aurinkokiven koulu Ilolan koulu Länsimäen koulu Kivimäen koulu Hämeenkylässen koulu Lehtikuusen koulu

	Jokivarren koulu
	Rekolanmäen koulu
Hyväksymispäivämäärä	13.6.2023
Pdf luotu	19.5.2026

SISÄLTÖ

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat.	1
2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.	3
3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt. . .	5
3.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa.	5
3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.	6
3.2.1. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus.	6
3.2.2. Oppilaan oman äidinkielen tukeminen.	6
3.2.3. Muut kielet.	7
3.3. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.	7
4. Toimintakulttuuri.	9
4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat.	9
4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.	9
5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen.	11
6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki.	12
6.1. Opetuksen eriyttäminen.	12
6.2. Kodin ja koulun yhteistyö.	13
6.3. Opiskeluhoolto.	13
6.4. Oppilaanohjaus.	15
6.5. Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käytöstä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.	16
7. Oppilaan arviointi.	18
8. Todistukset.	19
9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana.	20

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta ja perusopetuksessa järjestettävästä valmistavan opetuksen lisäopetuksesta. Edellä mainittua opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa¹. Tässä asiakirjassa perusopetukseen valmistavaan opetukseen esiopetuksessa osallistuvasta lapsesta käytetään termiä oppilas.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen/ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurisen taustan tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen/ ruotsin kielen taito, oppilaan ikätaso ja oppimisedellytykset sekä oppilaan mahdollinen aikaisempi varhaiskasvatukseen ja/tai esiopetukseen osallistuminen tai koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Jos oppilaan arvioidaan tarvitsevan erityisen vahvaa opetuskielen taidon tukea valmistavan opetuksen vähimmäistuntimäärän täyttymisen jälkeen, hänet voidaan ohjata perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen².

Perusopetuslain (20a §, 30 §) mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. (Perusopetuslaki 3a §) Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt (Perusopetuslaki 20b §) luovat pohjan myös perusopetukseen valmistavalle opetukselle.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- /ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen/ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämisvastuu on Vantaalla kahdella palvelualueella. Perusopetukseen valmistavaa opetusta 6-vuotiaille järjestää varhaiskasvatuksen palvelualue, perusopetusikäisille (7-16 -vuotiaiden) perusopetuksen palvelualue. Aikuisten perusopetus järjestetään Vantaan Aikuisopiston toimesta.

Tämä kuntakohtainen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen. Asiakirja sisältää opetushallituksen perusopetukseen valmistavan

1 Perusopetuslaki 5 §

2 Perusopetuslaki 5 §

opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 ja Vantaan perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmatakkennukset.

Kuusivuotiaiden perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan lähipalveluperiaatteella esiopetusryhmissä, esiopetuksen työpäivinä, viisi tuntia päivässä. Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 6-vuotiaille on hyväksytty opetuslautakunnassa 15.2.2016 (Opetuslautakunta 15.2.2016 § 14). Perusopetusikäisten valmistavaa opetusta annetaan lähikouluperiaatteen mukaisesti perusopetuksen ryhmissä tai valmistavan opetuksen ryhmissä vantaalaisissa peruskouluissa ja 16-vuotiaille jouja-ryhmissä. Perusopetuslain muutoksen täytäntöönpanon v. 2017 jälkeen nuorten valmistava opetus yli 17-vuotiaille on korvattu aikuisten perusopetuksella. Aikuisten perusopetuksen järjestämisvastuu on Vantaan Aikuisopistossa.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on osaltaan vahvistaa maahanmuuttajien aktiivista osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa sekä edistää heidän kotoutumistaan 1.1.2025 voimaan tulleen kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisesti. Osallisuuteen sisältyy keskeisesti kuulumisen ja mukanaolon tunne. Osallisuus tukee oppimista, hyvinvointia sekä vastuulliseksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi kasvamista.

Oppilaan osallisuutta tuetaan hänen ikätasonsa edellyttämällä tavalla. Osallisuuteen kuuluu yhdessä toimimista. Osallisuus lähtee aina turvallisesta ryhmästä, jossa jokaisella on lupa ilmaista tunteitaan ja mielipiteitään. Oppilaan oma paikka koulu yhteisön jäsenenä luo tunteen kuuluvuudesta ja lisää lapsen tai nuoren ihmisarvoa ja itsetuntoa.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, [valtioneuvoston asetuksessa \(422/2012\)](#) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014](#).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa kuvataan:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- integraatio esi- tai perusopetukseen ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa valmistavan opetuksen aikana ja oppilaan siirtyessä esi- tai perusopetukseen
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Oppilaaksiotto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätös tehdään pääsääntöisesti kalenterivuoden ajaksi. Oppilaiden sijoittumisesta valmistavaan opetukseen ja perusopetukseen siirtymisestä vastaa aluekoordinaattori yhteistyössä aluepäälliköiden ja rehtoreiden kanssa. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetukseen osoitteenmukaiseen lähikouluun tai jää erityisperustaisella lähikoulupäätöksellä valmistavaa opetusta järjestäneeseen kouluun.

Opetusryhmien muodostaminen

Valmistavaa opetusta annetaan lähikouluperiaatteen mukaisesti perusopetuksen ryhmässä tai valmistavan opetuksen ryhmässä.

Valmistavan opetuksen ryhmät muodostetaan oppilaiden iän sekä oppimisedellytysten mukaisesti. Opetusryhmien muodostamisen tavoitteena on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omassa opinto-ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen.

Opetusryhmien muodostamisessa noudatetaan alueellista periaatetta. Oppilaalle pyritään järjestämään opetus oman asuinalueen valmistavan opetuksen ryhmässä.

Valmistavan opetuksen aikana oppilas osallistuu ikätasoaan tai valmiuksiaan vastaaviin perusopetuksen opetusryhmiin oman opinto-ohjelmansa mukaisesti. Oppilaan osallistumisella

perusopetukseen edistetään kotoutumista, suomen kielen oppimista, oppiaineiden sisältöjen omaksumista ja suorittamista, ystävyysuhteiden muodostumista sekä vahvistetaan osallisuutta omassa kouluyhteisössä. Valmistavan opetuksen alusta lähtien oppilas voi osallistua perusopetukseen taito- ja taideaineissa ja oppilaan koulunkäyntihistorian mukaisesti esimerkiksi matematiikassa ja vieraisissa kielissä.

Koulun rehtori vastaa oppilaan osallistumisesta perusopetukseen yhdessä valmistavan opetuksen opettajan kanssa. Oppilaan opinto-ohjelman mukaisten opetusjärjestelyjen toteutuminen edellyttää koulussa yhteissuunnittelua.

Siirtymävaihe

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetuksen oppilaaksi lähtökohtaisesti ikätasoaan vastaavaan ryhmään tai perustellusti korkeintaan yhtä luokka-astetta ikätasoa alemmalle luokka-asteelle. Lähikoulu määrittää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Siirtyminen perusopetukseen suunnitellaan yhteistyössä huoltajien, rehtoreiden, opettajien ja aluekoordinaattorin kesken. Valmistavan opetuksen juuri päättäneille oppilaille voidaan tarvittaessa tarjota perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Valmistavan opetuksen lisäopetus on kuvattu tarkemmin Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 5.4.4. Vähintään kaksi kuukautta ennen oppilaan siirtymistä perusopetuksen oppilaaksi tutustuminen tulevaan luokkaan ja/tai lähikouluun tehdään oppilaan opinto-ohjelmaan kirjatulla tavalla. Valmistavan opetuksen aikana tehty ja päivitetty opinto-ohjelma siirtyy oppilaan mukana lähikouluun oppilastietojärjestelmässä. Oppilaan suorittamat perusopetuksen opinnot kirjataan oppilasrekisteriin. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilaan opinto-ohjelmaa pidetään yllä vähintään vuoden ajan.

3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen/ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan, sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten.

Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Opetus on kielitietoista. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistavassa opetuksessa keskitytään esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden sisältöihin ja oppimiskokonaisuuksiin.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon oppilaiden ikä, opiskelunvalmiudet ja tausta. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuurinen tausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää opettavien sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, voidaan myös tällä opetuksella edistää esimerkiksi oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, jos perusopetuksen järjestäjä tämän mahdollistaa. Valmistavan opetuksen päätyttyä oppilas siirtyy perusopetukseen, jossa hän voi tarpeen mukaan opiskella myös perusopetuksessa järjestettävässä valmistavan opetuksen lisäopetuksessa ja/tai edetä oppinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain.

Yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa on valmistavan opetuksen aikana ensiarvoisen tärkeää eri oppiaineiden tai oppimiskokonaisuuksien opiskeluun integroinnissa ja oppilaiden osallisuuden vahvistamisessa. Erityisesti ryhmämuotoisessa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että valmistavan opetuksen oppilaat tulevat osaksi koulu yhteisöä.

Valmistava opetus on osa koulun opetusjärjestelyjä, jotka suunnitellaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Valmistavan opetuksen oppilas osallistuu perusopetukseen ja perusopetukseen jo siirtyneitä oppilaita voidaan tukea valmistavan opetuksen ryhmässä, mikäli ryhmän tilanne sen sallii.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tärkein tavoite on suomen kielen oppiminen. Tavoitteena on oppilaan äidinkielen tukeminen ja toiminnallisen kaksi- tai monikielisuuden vahvistaminen. Oppilaalla on mahdollisuus osallistua oman äidinkielen opetukseen, mikäli kyseistä kieltä opetetaan Vantaalla. Eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin Vantaan perusopetuksen opetussuunnitelmia.

Opetus eriytetään tarpeen mukaan tavoitteiden ja oppiainesisältöjen keskeisimpiin osa-alueisiin. Työtavat ja oppimateriaalit valitaan sekä oppiainesisältöjen että kielen oppimisen näkökulmasta.

Jos oppilaan koulunkäyntihistoria on lyhyt tai katkonainen, tai opiskelu on poikennut huomattavasti suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteista, sisällöistä ja työtavoista, oppilaan opinto-ohjelma sisältää useampien vuosiluokkien keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Oppilasta tuetaan vuorovaikutukseen koulun muiden oppilaiden kanssa.

Yläkouluikäisten valmistavan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda edellytykset perusopetuksen päättövaiheen opiskelulle sekä orientoida nuorta jatkokoulutukseen suuntautumisessa ja ammatinvalinnassa. Opiskelija ja huoltajat perehdytetään suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja jatkokoulutusmahdollisuuksiin pääsyvaatimuksineen, jotta he voivat tehdä omaa ja lapsensa jatkokoulutusta koskevia valintoja ja päätöksiä yhteistyössä koulun kanssa. Valmistavan opetuksen aikana opiskelijat voivat tutustua toisen asteen oppilaitoksiin ja erilaisiin työpaikkoihin sekä suunnitella oppivelvollisuuden jälkeisiä opintojaan.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviä taitoja ja tarpeita kartoitetaan, ja oppilas ohjataan tarvittaessa opiskeluhuollon tai terveydenhuollon palveluihin.

Vantaalla korostetaan laaja-alaisissa osaamisalueissa opetuksen kokonaisuuden tarkastelua. Käsitys laaja-alaisesta osaamisesta syntyy kouluyhteisön yhteisessä keskustelussa. Avoimuus ympäröivään yhteisöön rikastuttaa laaja-alaisen osaamisen käsitettä. Oppimisen lähtökohtana ovat usein arjen tilanteet. Tavoitteena on, että oppilas oppii pitämään huolta itsestään, toisista sekä rakennetusta ja luonnon ympäristöstä.

Valmistavan opetuksen ryhmät noudattavat Opetushallituksen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman lisäksi kaupunkikohtaisia opetussuunnitelmakirjauksia sekä koulun tason kirjauksia laaja-alaisesta osaamisesta.

3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.2.1. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden tavoitteena on kehittyvä peruskielitaito (viite Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen lähtökohtana ovat oppilaalle koulussa ja arjessa merkitykselliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet. Niiden avulla tarkastellaan kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä. Vuorovaikutustilanteita mallinnetaan, pohjustetaan ja harjoitellaan yhdessä opettajan ja vertaisten tuella.

Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille.

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan varhaiskasvatukseen ja/tai esiopetukseen osallistuminen ja koulunkäyntihistoria ja hänen jo mahdollisesti hallitseman suomen/ ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen/ ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

3.2.2. Oppilaan oman äidinkielen tukeminen

Oppilaan oman äidinkielen tukemisen tavoitteena on vahvistaa ja edistää äidinkielen osaamista, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä osaaminen luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle.

Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, opetus noudattaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden liitteessä

kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen ja muiden tahojen kanssa.

3.2.3. Muut kielet

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Luku- ja kirjoitustaidon opetuksessa tuetaan kognitiivisten taitojen lisäksi lukemista ja kirjoittamista sosiaalisena ja kulttuurisena prosessina, jonka tehtävänä on tukea osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa.

Valmistavan opetuksen oppilaat voivat osallistua perusopetuksen oppilaiden kanssa yhteisiin oman äidinkielen opetuksen ryhmiin niissä kielissä, joissa opetusta Vantaalla järjestetään. Oppilas voi valita oman äidinkielen tai ylläpitokielen opetuksen.

Oppilas voi osallistua perusopetuksen vieraan kielen tunneille oman opinto-ohjelmansa mukaan.

3.3. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan mahdolliset aikaisemmat opinnot ja tuleva perusopetuksen vuosiluokka. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kullekin oppiaineelle ominaiset tekstit ja niiden tyypilliset piirteet ja käyttötilanteet sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistaminen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet ja sisällöt valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä. Lähtökohtana suunnittelulle ovat esiopetukselle asetetut tavoitteet tai perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja vuosiluokkien välisten siirtymävaiheiden kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet. Eri tiedonalojen tekstitaitojen opetuksessa on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota matemaattisen osaamisen vahvistamiseen, jotta oppilaalla on riittävä perusta matematiikan opiskeluun perusopetuksessa valmistavan opetuksen jälkeen. Keskeistä on tukea oppilaan lukumääräisyyden tajun, matemaattisten suhteiden ymmärtämisen, laskemisen taitojen ja aritmeettisten taitojen hallintaa.

Oppilaan äidinkieltä tai muuta aiempaa opiskelukieltä voidaan hyödyntää eri tiedonalojen sisältöjen oppimisen tukena. Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä opinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista eri tiedonalojen sisältöjä opiskeltaessa.

Oppiaineiden sisältöjä opetetaan sekä valmistavan opetuksen ryhmässä että perusopetuksen ryhmässä oppilaan koulutaustan ja suomen kielen taidon mukaan. Vantaalla olevaa oman äidinkielistä kielitarjontaa hyödynnetään eri oppiaineiden opetuksessa.

Vantaalla opetuksessa hyödynnetään koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä: kaupunkiympäristö, luonto, kulttuuritarjonta, kirjastot yms.

Yläkouluvaiheessa maahan muuttanut oppilas voidaan vapauttaa toisen kotimaisen kielen (B-ruotsin) opiskelusta, 7. luokan oppilas vain erityisen painavin perustein. Jos oppilas on käynyt peruskoulun vuosiluokkia 1–6, oppilasta ei pääsääntöisesti vapauteta, kuten ei myöskään 8.–9. -luokalla olevaa oppilasta, joka on opiskellut hyväksytysti ruotsin kieltä pidemmän aikaa.

4. Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuurisista taustoista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014](#). Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat keskeinen osa myös perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria

4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta tai esiopetusta ja koulussa tai esiopetusyksikössä vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuuriin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat oppivat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoja, jotka ovat monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintäteknologista osaamista ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä.

Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Koulu on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa erilaiset identiteetit, kielet ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Koulun tehtävänä on kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa ja kaikkien kouluyhteisön jäsenten osallisuutta. Kulttuurinen moninaisuus antaa mahdollisuuden keskustella opetettavasta aineksestä eri näkökulmista. Koulujen toimintakulttuurissa huomioidaan kielitietoisuus eli kielen merkitys kaikessa kanssakäymisessä ja opettamisessa. Monikielisyys tehdään näkyväksi kouluympäristössä ja erilaisissa oppimistilanteissa. Jokainen opettaja on myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja ja kielellinen malli. Kielitietoiset työtavat hyödyttävät koulun kaikkia oppilaita.

4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen/ruotsin kielen sekä

eri oppiaineiden tai esiopetuksen oppimiskokonaisuuksien tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen/ ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen/ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Vantaalla perusopetuksen toimintakulttuurissa korostuvat sekä koulujen välinen että ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö. Toimintakulttuuri näkyy joustavuutena, kehittämismyönteisyytenä ja yhdessä oppimisena. Dialogin kautta myös oppilaat tietävät, miksi ovat koulussa ja miksi asioita opitaan. Tällöin tavoitteiden saavuttaminen ja oppiminen itse koetaan palkitsevana. Vantaalaiset oppimisympäristöt tukevat toiminnallista oppimista ja oppilaiden osallisuutta. Oppimisympäristömme edistävät tieto- ja viestintäteknologian käyttöä, oppiainerajojen rikkomista ja ekososiaalisen sivistyksen sekä luontosuhteen kehittymistä. Vantaalla noudatetaan Vantaan perusopetuksen tieto- ja viestintäteknologian taitotasoa. Koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittymistä sekä toteutumista johtoryhmätyöskentelyn avulla.

Valmistavan opetuksen ryhmät noudattavat Opetushallituksen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman lisäksi kaupunkikohtaisia opetussuunnitelmakirjauksia ja koulun tason kirjauksia koulun toimintakulttuurista.

5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet*
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin*
- opiskeltavat oppiaineet tai oppimiskokonaisuudet, ja niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö*
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi esi- tai perusopetukseen*
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.*

Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori, jolle laaditaan kotoutumisen edistämistä annetun lain (681/2023) mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaan oma opinto-ohjelma olla osa sitä.

Oppilaan oma opinto-ohjelma sisältää opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät, opetuksen keskeiset sisällöt sekä suunnitelman osallistumisesta perusopetukseen. Opinto-ohjelmaan kirjataan myös oppilaan koulunkäynnin kannalta tärkeät asiat, kuten tietoja oppilaan koulunkäyntihistoriasta, kaksi- tai monikielisyydestä ja kotoutumisesta.

Opinto-ohjelma laaditaan kahden kuukauden kuluessa valmistavan opetuksen alkamisesta. Opinto-ohjelman laativat valmistavan opetuksen opettaja ja muut oppilasta opettavat opettajat yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Sovitusti mukana voi olla myös muita henkilöitä. Tarvittaessa käytetään tulkkia.

Valmistavan opetuksen opinto-ohjelma on pohjana oppilaalle perusopetuksessa laadittavalle suunnitelmalle sekä mahdolliselle valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelmalle. Opinto-ohjelmaa käytetään oppilaan opiskelun tukena vähintään yhden lukuvuoden ajan sen jälkeen, kun hän on siirtynyt valmistavasta opetuksesta perusopetukseen tai valmistavan opetuksen lisäopetus on päättynyt.

6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälisiä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin. Nämä on kuvattu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 7³ ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 5⁴. Opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä opiskeluhuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

6.1. Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluväliltään, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta.

Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa oppilaan kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen.

Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen/ruotsin kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen/ruotsin kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta.

Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineiden syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisen vaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan tunnistaa ja antaa tukea oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen ja oppimisen tueksi tarjotaan tarvittavia fyysisiä ja digitaalisia oppimisen apuvälineitä.

Jokaiselle oppilaalle laadittavassa henkilökohtaisessa opinto-ohjelmassa kuvataan miten kunkin oppilaan kohdalla sisältöjä ja opetusjärjestelyjä on eriytetty.

3 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

4 Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

6.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun tai esiopetuksen yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohdانا on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Tulkkauspalvelun käyttäminen on tarpeellista, jos perheiden kannalta tärkeiden asioiden välittämiseen ei ole yhteistä kieltä. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä tarvittaessa oppilaan jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Kodin ja koulun välinen tiedonkulun sujuminen varmistetaan valmistavan opetuksen aikana. Tulkin käyttö mahdollistaa tasavertaisen vuoropuhelun kodin ja koulun välillä.

Kodin ja koulun yhteistyössä huomioidaan perheiden kulttuuritausta ja heidän kokemuksensa erilaisista koulujärjestelmistä ja -kulttuureista. Huoltajille kerrotaan opetukseen ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista suomalaisessa yhteiskunnassa, omassa koulussa ja ryhmässä.

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä rakennetaan sekä koulun että kotien tarpeista niin yksittäisen oppilaan asioissa kuin erimuotoisissa vanhempainilloissa ja -ryhmissä.

Tukea tarvitsevien oppilaiden opetus

Oppilaan kouluhistoria ja mahdollinen aikaisempi tuen tarve selvitetään huoltajien ja oppilashuollon yhteistyönä. Tuen tarpeen arvioinnissa tulee erottaa varsinaiset oppimisvaikeudet, kehittyvä suomen kielen taito ja työskentelytaitojen harjaantumattomuus.

Opinto-ohjelmaan kirjataan oppiainekohtainen eriyttäminen ja yksilöllinen tuen tarve. Valmistavan opetuksen aikana käytetään ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarvittaessa.

Valmistavassa opetuksessa pyritään tunnistamaan ja huomioimaan oppilaan mahdolliset oppimis- ja koulunkäyntivaikeudet, jotta tuen tarve ja sen edellyttämät tukimuodot voidaan aloittaa varhain ja ne ovat tiedossa oppilaan siirtyessä perusopetukseen. Jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on ilmeinen, voidaan oppilaalle tehdä valmistavan opetuksen päättyessä tuen tarpeen arvio ja suunnitelma oppilaskohtaisista tukitoimista.

6.3. Opiskeluhoolto

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu tai esiopetusyksikkö. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022,1 §).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013, 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien esiopetus- tai kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen

tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 378/2022, 15a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 9 §).

Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoitoa. Opiskeluhoitotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 3 §), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhoitotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkkauspalveluista.

Opiskeluhoillon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Vantaalla perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden opiskeluhoillon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon järjestämisen periaatteet ja oppilaita samat oikeudet opiskeluhoillon palveluihin kuin Vantaan perusopetuksen opiskeluhoilossa. Vantaalla perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtaista opiskeluhoitosuunnitelmaa ei tehdä erikseen, vaan valmistavan opetuksen oppilaat huomioidaan koulukohtaisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa. Myös perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden opiskeluhoilossa korostuu kaikkien koulun aikuisten yhteistyön merkitys ja dialogi kotien kanssa.

Osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä toteutetaan sekä perusopetukseen valmistavan opetukseen osallistuvan opetusryhmän sisällä että koko kouluyhteisössä siten, että perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat, heidän huoltajansa ja opettajansa otetaan osaksi luokka- ja kouluyhteisöä. Heidät huomioidaan myös koulukohtaisia hyvinvointia ja turvallisuutta koskevia suunnitelmia, sääntöjä ja määräyksiä suunniteltaessa, niitä toteuttaessa ja niistä tiedotettaessa. Vantaalaisissa kouluissa koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä ottaa huomioon myös perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevat oppilaiden hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyvät asiat. Erityistä huomiota kiinnitetään perusopetukseen valmistavassa opetuksessa aloittavien oppilaiden hyvään vastaanottoon luokka- ja kouluyhteisössä sekä toisaalta sen varmistamiseen että oppilaan turvallisuudentunne säilyy hänen siirtyessään perusopetukseen.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevilla oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon sekä määräaikaisten puitteissa opiskeluhoillon palveluihin (koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut ja kouluterveydenhuolto) ja niissä tarvittaviin tulkitsenpalveluihin sillä koululla, missä oppilas opiskelee.

Yksilökohtainen opiskeluhoitotyö perustuu luottamuksellisuuteen ja sitä tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Opiskeluhoillon palveluista kerrotaan kaikille valmistavassa opetuksessa opiskeleville oppilaille ja heidän huoltajilleen oppilaan aloittaessa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja siirryttäessä perusopetukseen.

Oppilaan yksilöllisen tuen tarpeen selvittämiseksi, tukitoimien suunnittelemiseksi, toteuttamiseksi ja niiden vaikuttavuuden arvioimiseksi perusopetuksen aluekoordinaattorin, oppilaan opettajien, opiskeluhoillon työntekijöiden, oppilaan ja huoltajien yhteistyö on tärkeää sekä oppilaaksiottovaiheessa, valmistavan opetuksen aikana että oppilaan siirtyessä perusopetukseen.

Monialainen asiantuntijaryhmä perustetaan oppilaan tai huoltajan suostumuksella, kun oppilaan asiaa on tarvetta käsitellä opiskeluhoillon, opettajien sekä tarvittaessa koulun ulkopuolisten

tahojen (esim. Vantaan maahanmuuttajapalvelut, muut sosiaali- ja terveyspalvelut) kanssa yhteistyössä.

Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan ja huoltajien tarpeen mukaan sekä opiskeluhuollon palveluista tiedotettaessa oppilaille ja huoltajille että yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutettaessa.

Opiskeluhuollon työntekijät ovat perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajien käytettävissä opiskeluhuollollista konsultaatiota varten.

Huoltajille kerrotaan suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista sekä vanhempaintapaamisissa että oppilaskohtaisissa keskusteluissa. Myös oppilaille kerrotaan näistä asioista heidän ikänsä ja tarpeensa huomioiden.

6.4. Oppilaanohjaus

valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisen vaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Oppilailla on oikeus saada ohjausta sekä opiskelun aikana että siirtymävaiheissa. Oppilaiden opintopolun tulee muodostaa jatkumo, jonka toteutuminen turvataan ohjauksella. Oppilaiden ohjaukseen osallistuvat kaikki koulun aikuiset. Oppilaanohjauksessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä aluekoordinaattoreiden ja muiden opetusta järjestävien työntekijöiden kanssa. Oppilalle ja hänen huoltajilleen suomalainen koulutusjärjestelmä, koulukulttuuri ja yhteiskunta ovat usein vieraita, joten ohjaukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Alakouluikäisten oppilaiden ohjauksesta vastaa valmistavan opetuksen opettaja. Ohjauksessa keskitytään tukemaan oppilaan omien vahvuuksien, opiskelunvalmiuksien ja oppimaan oppimisen taitojen edistämistä. Oppilaita ja hänen vanhempiaan ohjataan tutustumaan suomalaiseen koulukulttuuriin ja koulutusjärjestelmään.

Yläkouluikäisten oppilaiden oppilaanohjauksesta vastaa valmistavan opetuksen opettaja yhdessä oppilaanohjaajan kanssa. Ohjauksella tuetaan oppilaan opiskelunvalmiuksia ja tulevaisuuden suunnittelun kannalta tarpeellisten tietojen ja taitojen kehittymistä. Yläkouluikäisen oppilaan ohjauksessa painottuu suomalaisen yhteiskunnan, jatko-opintomahdollisuuksien sekä työelämän hahmottaminen. Tarvittaessa valmistavan opetuksen oppilas voi osallistua TET-jaksoille.

Oppilaanohjaaja osallistuu ohjaukseen erityisesti nivelvaiheissa, oppilaan siirtyessä perusopetukseen sekä hakeutuessa perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen tai aikuisten perusopetukseen. Siirtymiä tuetaan suunnitelmallisella yhteistyöllä huoltajien, oppilaanohjaajan ja muiden asiantuntijoiden kanssa.

6.5. Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatustieteiden ja erilaisia kurinpidollisia keinoja. Kasvatustieteiden ja kurinpidollisissa noudatettavasta menettelytavoista säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatustieteiden on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinoja tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustieteiden käytetään. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpidollisista keinoista tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee

suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Vantaalla kasvatuskeskusteluiden ja kurinpidollisten keinojen käyttöä ohjeistetaan erillisen asiakirjan (suunnitelma kasvatuskeskusteluista ja kurinpidollisten keinojen käytöstä) avulla.

7. Oppilaan arviointi

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan valmistavan opetuksen aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu monipuoliseen havainnointiin ja eri menetelmin kerättyihin näyttöihin valmistavan opetuksen aikana ja sen päättyessä. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Oppilasta arvioidaan aina sanallisesti ja oppilaan huoltajille tulee selvittää oppilaan arvioinnin periaatteet.

Valmistavassa opetuksessa arvioidaan ja tarkennetaan yksilöllisiä tavoitteita jatkuvasti. Arvioinnissa painotetaan oppilaan suomen kielen osa-alueiden, oppimaan oppimisen ja työskentelytaitojen kehittymistä. Suomen kielen taidon kehittymistä seurataan säännöllisesti ja se kirjataan opinto-ohjelmaan. Oppilaan opinto-ohjelman laatimisen yhteydessä huoltajien kanssa keskustellaan oppilaan edistymisestä ja arvioinnista. Oppiainekohtaista arviointia tehdään mahdollisuuksien mukaan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Itsearviointia toteutetaan valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaille laaditaan opinto-ohjelma. Siihen voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa (38§) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä. Osasuoritus voi olla vuosiluokan oppimäärä tai kurssin oppimäärä.

Oppilaan siirtyessä perusopetuksen oppilaaksi, arvioidaan oppilaan tarve valmistavan opetuksen lisäopetukselle sekä mahdollisille tavoitekokonaisuuksittain opiskelulle. Oman opinto-ohjelman mukaisesti opiskelevalle oppilaalle laaditaan suunnitelma, johon kirjataan hänen opinto-ohjelmansa ja hänen arviointinsa toteuttamisen periaatteet.

8. Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö

Valmistavasta opetuksesta annetaan kunnan yhteinen osallistumistodistus valmistavan opetuksen päättyessä. Oppilas saa todistuksen erillisten opintojen hyväksytystä suorittamisesta.

9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkin oppiaineen vuosiluokan oppimäärän tai jonkin oppiaineen koko oppimäärän osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon.

Erytyiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin.

Erytisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Kun oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu perusopetuksen oppimääriä eri oppiaineista, suoritusmerkinnät kirjataan oppilasrekisteriin kuten perusopetuksen oppilaille. Perusopetuksen päättövaiheessa oppilaan oppiainekohtainen osaaminen voidaan arvioida joustavasti, eikä se edellytä esim. kaikkien oppiaineen kurssien suorittamista. Osaamisen arviointi voidaan tehdä esim. yhden kurssin aikana ja näytön perusteella. Perusopetuksen päättövaiheessa olevien oppilaiden mahdollisuutta tehdä taito- ja taideaineiden koko oppimäärä erityisessä tutkinnossa tulee tukea. Valmistavan opetuksen aikana erityisessä tutkinnossa suoritettut opinnot kirjataan oppilastietojärjestelmään ja luetaan oppilaille hyväksi lähikoulun perusopetuksessa.